

LÄHEMAD ÜRITUSED

Neljapäeval, 2. oktoobril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval ESOMis on kuulajate ees mitmekordne Eesti meister suusatamises ja 1991. aastal Tartu maratoni võitnud, hiljem hinnatud suusahooldemees **Margo Pulles**.

Esmaspäeval, 20. oktoobril kell 15.00 – ESAS TO seltsiõhtul huvialaklubis Raavis (Raua tn 1) on kohtumine jäähokiveterani **Tiit Lambiniga**.

Neljapäeval, 6. novembril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval ESOMis toob kuulajateni oma spordimeenutusi 8-kordne Eesti maadlusmeister, pika aega Jõgevamaal spordiõpetajana ja maadlustreenerina tegutsenud **Aimur Säärts**.

Esmaspäeval, 17. novembril kell 15.00 – ESAS Tallinna osakonna seltsiõhtul huvialaklubis Raavis (Raua tn 1) on **osakonna aruande-valimiskoosolek** ja külla tuleb kergejõustikuliidu president **Madis Kallas**.

Reedel, 28. novembril Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis:
kell 11.00 – Eesti Spordiajaloo Seltsi täiskogu aruande-valimiskoosolek
kell 13.00 – Eesti Spordiajaloo Seltsi XIX konverents, raamatuaastal räägivad spordiraamatu teemal **Rein Järva, Ott Järvela, Tiina Naarits-Linn, Tiit Lääne, Priit Pullerits ja Indrek Schwede**.

Ürituste sujuvamaks korraldamiseks palume osavõtust anda teada hiljemalt 20. novembriks kas enn.mainla@gmail.com või tel. 56497632 (Enn Mainla).

Neljapäeval, 4. detsembril kell 12.00 – ESAS seltsipäeval ESOMis on oma meenutusi jagamas pikaäegne Rakvere spordipedagoog **Maie Tamm**.

NB! – Teatajas ilmunud informatsiooni ESAS ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu iga ürituse kohta eraldi kutset ei järgne. Täpsemat infot ürituste kohta võib leida ka Eesti Spordiajaloo Seltsi kodulehelt – www.esas.ee või ESOMi kodulehelt – www.spordimuuseum.ee

KROONIKA

JAAN JAAGO MÄLESTUSKIVI AVAMINE

Jaak Valdre

10. juulil toimus Tallinnas Kalevi Spordihalli ees mälestusüritus, mille käigus avati maadluskuulsuse Jaan Jaago mälestuskivi (*pildil*). Rohkearvuline publik sai kuulata ka RAM-i meeskoori laule, luuletusi ja sõnavõtte. Üritus toimus Eesti Maadlusliidu ja Jaan Jaago pojapoja Jaani eestvedamisel.

Elukutseliste 7-kordse maailma-meistri pojapoeg jagas huvilistele oma vanaisast koostatud raamatuid. Neid on nüüdseks neli: „Jaan Jaago mälestused“ (1928, korduustrükk 2017), „Jaan Jaago heitlused matil ja eluteel“ (1990), „Jaan Jaago Euroopat seljatamas“ (2002) ja 2024. aastal Saksamaal kokku pandud Jaago põhjalik statistikakogumik.

Avakõne pidas Eesti Maadlusliidu president Jaanus Paeväli, kes koos äsja

emaks saanud Epp Mäega olid mälestuskivilt katte eemaldajateks. Viimane löikas lahti ka Jaago tordi (*piltidel*). Seejärel said sõna Tiit Lääne, kes rääkis Jaan Jaago panusest Eesti spordilukku, siis maadlusveteran Vladimir Panov ja Tartumaa Spordiliidu juht Martin Thomson. Noppeid Jaan Jaago raamatutest ja ajakirjandusest ning luuletusi esitas Robert Valdna.

Meeleoluka, hästi korraldatud ja rikkaliku toidulauaga ürituse lõpetasid Jaan Jaago pojapoja tänusõnad.

ROMAN STEINBERG (KIVIMÄGI) 125

Jaak Valdre

12. juulil toimus Virtsus Roman Steinbergi (1924. aasta OM-pronks Kreeka-Rooma maadluses kehakaalus kuni 75 kg) 125. sünniaastapäevale pühendatud mälestusüritus, mille raames avati Virtsu mõisatalli seinal mälestus- ja selle kõrval infotahvel (*vt pildid, tahvli kõrval seisab Jaak Valdre*). Üritus toimus MTÜ Spordiajaloo Klubi Alfredi ja Virtsu Muuseumi eestvedamisel.

Olen võtnud mehe mälestuse jäädvustamise oma südameasjaks. Miks? Varasema info põhjal suri Roman Steinberg 16.04.1928. See kuupäev osutus aga täiesti valeks. Kuidas ma jõudsin Steinbergi õige surmaajani? Spordiajaloo huvilisena hakkasin huvi tundma mehe matmiskoha vastu. Kusagilt ei õnnestunud aga seda leida. Arhiivimaterjale lugedes jõudsin ühe üllatava faktini – laevamotoristina töötanud Roman Steinberg Jaani poeg (sündinud 5.04.1900 Massu vallas) jättis 26.07.1928 deklareerimata neli pudelit konjakit, mille eest oli seitse nädalat (22.03.–10.05.1929) vahi all. Järgnesid pikad surmakuulutuste otsimised ajalehtedest. Alustasin 1929. aasta maist ja kui jõudsin 1939. aasta 22. maini – olin vahepeal juba igasuguse lootuse kaotanud –, leidsin Päevalehest ja Uudislehest lõpuks kauaotsitud kuulutuse ning lühiteate maadlusmees Roman Kivimägi (Steinberg) surma kohta. Siis sain haudi.ee-st teada, et Roman Kivimägi (1900–1939) – 20. juulil 1938 sai nimede eestistamise käigus Steinbergist Kivimägi – on maetud Tallinna Siselinna kalmistule. Samas puhkab ka tema abikaasa Anette (1905–1967).

Kalmistu kontoris selgus, et haua hooldajaks kuni 2009. aastani oli nende tütar Eike Tikerpuu (1929–2009), kelle viimane rahupaik on Tallinna Metsakalmistul oma abikaasa, soomepoiss Leenart Tikerpuu kõrval.

Edasi tuli hakata otsima olümpiamaadleja sugulasi ja tuttavaid, et saada rohkem teavet tema elu kohta. See polnud kerge, kuid õnn oli seekord otsija poolel. Sain kokku Romani lapselapse Illimari ja veel paari lähedasega.

2020. aasta suvel korrastas MTÜ Spordiajaloo Klubi Alfred maadluse olümpiamedalivõitja 120. sünniaastapäevaks tema perekonna hauaplatsi ja paigaldas sinna uue hauakivi. Tänavu oli plaanis tähistada mehe 125. sünniaastapäeva ja avada tema sünnikohas mälestusmärk. Võtsin ühendust Virtsu Muuseumi juhi Jüri Mõnistega, kellega koostöös selgitasime välja Roman Steinbergi täpse sünnikoha, milleks oli Virtsu lähedal asuv Otti talu. Kuna Jüri Mõniste soovib muuseumi (endise mõisatalli) seinale hakata paigutama kohalike suurkujude autahvleid, siis sai Roman Steinbergi mälestuseks paigaldatud plaat õigesse kohta.

Vihmasele ilmale vaatamata oli mälestusüritusele tulnud kohale ca 30 inimest. Võib öelda, et oli igati kordaläinud üritus.

ISHPES KONGRESS BUKARESTIS

Daimar Lell

22. –25. juulini toimus Rumeenia pealinnas järjekordne ISHPES kongress ja peassamblee, kus kinnitati ametisse organisatsiooni uus juhatuse ja president.

Üks osa kongressist osalejaid on kogunenud ühispile, ees keskel lillas särgis peakorraldaja Pompiliu-Nicolae Constantin, kaks rida tagapool paistab Eesti Spordiajaloo Seltsi esindaja Daimar Lelle pool pead

Ülikuuma Bukaresti oli kongressile kogunenud hulgaliselt spordiajaloolasi ja -teadlasi üle kogu maailma. Kohapeal olid rohkem kui 20 riigi esindajad, koos internetis ettekannete tegijate ning üritusest osa saajatega tõusis osalevate maade arv 30ni. Kongressi programmis oli ligi 90 ettekannet (26 sessiooni) ja kolm töötuba. Avamise raames külastati ka pisikest ülikooli muuseumi ning saadi osa Rumeenia rahvuslikust, pesapalli meenutavast, oinä mängust.

Ürituse võõrustajaks oli Riiklik Kehakultuuri ja Spordi Ülikool (*National University of Physical Education and Sport*), kellele oli korraldamise võimalus süle langenud üsna ootamatult, eelmise aasta lõpus, kui esialgselt Iirimaa Dublinis toimuma pidanud kongressi ettevalmistamisel probleemid tekkisid. Hakkama saadi hästi, kongressipäevad olid sisukad ning lahatud teemad käsitlesid väga erinevaid spordi valdkondi.

Nagu juba öeldud oli osalejad kõikjalt maailmast – Euroopast, Aasiast, Aafrikast ning Põhja- ja Lõuna-Ameerikast. Samas jäi Põhja-Euroopa ning Baltimaade osavõtt väga hõredaks – Bukarestis kohal oli üksnes meie seltsi esindaja Daimar Lell, üks internetiettekanne tuli ka Rootsist. Vestlusest kongressi korralduskomitee juhi Pompiliu-Nicolae Constantiniga selgus, et algselt oli huvi tuntud ka Soomest ja Lätist, kuid lõpliku registreerumiseni millegipärast ei jõutud.

Bukaresti kongressi teema oli „Kehad, identiteedid ja väljendused kehakultuuris ja spordis antiikajast tänapäevani“. Nagu tavaliselt ISHPES kongressidel, võimaldas seekordnegi üldteema spordile väga laia lähenemist. Rohkem kui kolmandik ettekandeid valgustas Aasia või Lõuna-Ameerika spordiajalugu, ettekannete kuuendik ja kaalukas osa töötubadest kuulus korraldajatele. Üllataval kombel oli sel korral palju 20. sajandi alguse esimestel aastakümnetel toimunud keskenduvaid ülesastumisi.

Sellesse ritta oli sattunud ka Daimar Lelle (*pildil ettekannet pidamas*) ettekanne, mis andis ülevaate Eesti spordiajakirjanduse sünniloost – esimesest eestikeelsest spordiväljaandest „Jõu Ilm“, mida suure kultuurihuviga raskejõustiklane Daniel Wiedemann (hilisemalt Tõnu Võimula) 1914. aastal neli numbrit välja suutis anda. Põgusalt tutvustas Daimar ka Võimula kogutud spordifotosid, millest 422 jõudsid 1960.–70. aastatel spordimuuseumi kogudesse. Hilisemal arutelul avaldati üllatust, et Eestis rohkem kui 100 aastat tagasi jõumeeste kõrval ka jõunaised tegutsesid!

ISHPESi peaassambleel kuulutati (valimised toimusid poolteist kuud varem, kui oma eelistusest said kõik liikmed interneti teel teada anda) välja uue juhatuse koosseis ja president. Viimase osas küll üllatust polnud, sest kandidaate oligi üks – Evelise Amgarten Quitzau Brasiiliast. Uues juhatuses said ülekaalu naised. Kuidas seal ametid ja ülesanded jagunevad, selgub töö käigus. Üldistavalt võib öelda, et ISHPESi liikmeskonnas on toimumas põlvkondade vahetus ja tegevuse raskuskese on nihkumas Euroopast kaugemale – Aiasse ja Lõuna-Ameerikasse. Viimasest annab tunnistust seegi, et esmakordselt oma ajaloos sai ISHPES mitteeurooplasest presidendi.

Peaassamblee lõpuosa kuulus järgmise kongressi korraldajatele, kes end ja toimuvat üritust tutvustasid. 2026. aastal toimub kongress augusti teises pooles Taiwani pealinnas Taipeis. Bukaresti kongressi eel avanes ka Taipei kokkusaamise veebileht (<https://www.ishpes2026.com>), kus kõik üldandmed on kenasti leitavad.

SUVEKOOL ELVA MÄNDIDE ALL

Anne Vasarik

Tartumaa Tervisespordikeskuses Elvas toimus 29.–30. juulil 24. korda Eesti Spordiajaloo Seltsi suvekool. Mina liitusin spordiajaloo seltsiga selle aasta alul ja see oli minu esimene suvekool väga väarikas seltskonnas. Enn Mainla palus minul uue liikme värskete muljete baasil anda Teatajas ülevaade suvekoolist.

Suvekoolis osalemise soov oli mul kohe, kui sain kutse. Oli ju Elva olnud minu jaoks üle 50 aasta laskurite kohtumispaik Heli Rassi mälestusvõistluste ja Eesti laskmise meistrivõistluste korralduskohana.

Suvekoolis oli kohal 24 „õpilast“. Sain suvekoolis osalejana väga toredas seltskonnas olla nii õpilane kui ka võistleja. Koolitunde oli neli ja sporditunde kolm ning mälujõustik võttis päeva kokku.

Teisipäeval esimeseks „koolmeisteriks“ olnud tervisekeskuse juht Lennart Saarepuu (*pildil*) andis ülevaate Elva lasketiirudest, suurematest üritustest ja ümbrusest. Tegime ringkäigu (*pilt eelmisel leheküljel*) ja hiljem sporditundides saime nähtud spordipaikades proovile panna oma oskused.

Elva valla spordijuht Marek Pihlaku ettekande kaudu saime teada Tartumaa spordisüsteemist ja spordielust Elvas kõikidel harrastatavatel aladel.

Eesti Laskesuusatamise Föderatsiooni spordidirektor Kauri Kõiv, kes on olnud pikaajaline Eesti koondise liige, rääkis laskesuusatajate tegemistest. Eesti koondis liikmed on Elvas tuule tiibadesse saanud ja võib öelda Eestit esindas viimasel olümpial laskesuusatamises sisuliselt Elva. Taliolümpimängudel on Eesti koondises Elva laskesuusataja Roland Lessing osalenud koguni viiel korral. Roland Lessing oli ka suvekooli ajal Tartumaa Tervisespordikeskuses lastega trennis ja tema taust on suureks motivaatoriks kõigile ala noortele harrastajatele.

Koolitundide vahel olid ka sporditunnid. Liikumisharrastuse tunnid tänases mõistes olid Enn Mainla poolt kenasti ette valmistatud. Aladeks olid korvpalli vabavisked, noolevise, Mõlkky täpsusvise, viskemäng „maisiauk“. Päeva lõpetas võistkondade vaheline mälujõustik Enn Halliku poolt ettevalmistatud 16 küsimusega. Võistkondade moodustamine oli tore kogemus. Korraldaja jagas kõigile osalejatele kuut erinevat kommisoriti sisaldavast kotist kommi ja kellele juhtusid ühesugused kommid, moodustasidki 6 võistkonda. Küsimused olid asjalikud ja mõtlemist jagus piisavalt.

*Mälujõustiku võitja kuldse kommiga poseerivad (vasakult):
Enn Mainla, Rein Järva ja Kersti Põldvee*

Järgnenud sümposiumil võeti päev kokku toreda arutelu ja Viive (*pildil kooki lahti lõikamas*) koogi jm maitsmisega kuni saabus vaikusetund.

Kolmapäev algas sporditunniga, sisuks laskmine sportrelvast 50 m distantsilt Karl Kontori juhendamisel (*pilt allpool*). Sellele järgnes kettagolf, milles näitas oma head taset ka järgnenud viimase koolitunni koolmeistriks olnud Tartumaa Spordiliidu tegevdirektor Martin Thomson. Tema slaidiprogramm Tartumaa spordimaastikust ja tegemistest oli väga põhjalik. Õpilased said esitada küsimusi ja vastused kinnitasid, et Tartumaal on sport ja harrastusliikumine kõrgel tasemel ja hästi juhitud.

Marek Pihlak

Kauri Kõiv

Martin Thomson

Päev lõppes tunnistuste jagamise ja grupipildiga (*vt pildid lk 9*).

Enn Mainlalt saab medali kaela suvekooli parim spordimees Peep Põldvee, parim spordidaam Kersti Põldvee on oma autasud juba saanud

Suvekoolilistest on ühispidil (vasakult): Marika Rell, Enn Mainla, Uno Plakk, Monika Holm, Peep Põldvee, Viive Reesar, Rene Rinaldo, Natalja Taivere, Rein Järva, Kersti Põldvee, Toivo Järvis, Milvi Brokko, Märt Ibrus, Helju Mainla, Rein Põldoja, Anne Vasarik, Henno Linn, Tiina Naarits-Linn ja Jaan Vehlmann

MEENUTAS JÜRI KORK

Peale suvist vaheaega kogunesid spordiajaloo huvilised seltsipäevale spordimuuseumi (*pildil*) 4. septembril, et kuulata endist Jõgevamaa spordijuhti ja praegu Otepääl golfi arendamisega tegelevat Jüri Korki.

Jüri Kork (*pildil*) alustas oma meenutusi tagasivaatega noorusaega. Sündis

ta 1947. aastal Tartus. Viielapselises peres nelja poisi ja pesamunast õe seltsis teise pojana sirgunud Jüri alustas kooliteed aga Tsirguliina Keskkoolis, kus kesiste sporditingimuste kiuste tehti usinalt sporti, kuid saalialade oskused jäid võimaluste taha stoppama. Siiski keskkooli aegadel kasvanud spordihuvi ja soovimatus teha kohe tutvust sõjaväeteenistusega tingis katse saada 1966. aastal TRÜ kehakultuuriteaduskonna tudengiks, mis õnneks ka üle noatera korda läks. Jüri sattus legendaarse treeneri Fred Kudu käe alla, kelle õpetussõnadest on meelde jäänud eluta ja elusa looduse võrdlus: eluta looduses mis liigub – see kulub, elusas looduses liikumine kasvatab.

Üsna varakult, juba kolmandal kursusel jõudis Jüri abieluranda ja tuli hakata pere eest hoolitsema, mis sundis stipile lisa otsima. Nii saigi tudengist nädalas kahel päeval Sillaotsa koolis õpetaja. Ülikooli lõpetamisel 1990 tuli paraku ikkagi kroonuteenistus läbi teha, kuid nüüd siiski juba ülikooli sõjalise kateedrist saadud ohvitseripagunitega kaks aastat Kloogal ohvitseripalga peal polnud kõige hullem variant.

Abikaasa sai ülikoolist keemiaõpetaja kutse ja peale kroonuteenistust 1972 tuli leida koht, kus vajati mõlema eriala õpetajat. Otepääl oli esimene selline pakkumine, aga kui kuuldi, et tegemist pole mitte suusatajaga, vaid kerge-

jõustiklasega, siis Jüri teenetest loobuti. Aga õnneks tuli sarnane pakkumine koos korterivõimalusega Põltsamaalt ja nii ta sinna mõneks aastaks paika jäi kuni 1976 tuli pakkumine hakata Jõgeva rajooni spordikomitee esimeheks. Juhirollis kogenenuma venna Jaani julgustusel ta selle ameti ka vastu võttis.

1982. aastal avanes Jürile töövõimalus vanematele lähemal, kes elasid siis juba Otepääl. Otepää puhkekodu vajab direktorit ja Jüri saigi selle asutuse kuueks aastaks oma hoole alla. See võimaldas saada laiemalt tuntuks, sest suhelda tuli pea kõigi puhkekodu küllastajatega vähemalt tutvustamisvestluse käigus. Ja kui siis 1990 valiti esimestel vabamatel valimistel ülemnõukogu, osutus üheks piisavalt häält saanud saadikuks Jüri Kork ja temast sai aastateks 1990–1992 Eesti Ülemnõukogu liige.

Edasi tuligi juttu 20. Augusti Klubist, st Eesti iseseisvuse poolt hääletanud saadikuterühma tegemistest. Muidugi meenutas Jüri ka Eesti originaallipu salajast hoidmist läbi okupatsioonija ja selle väljatoomist, milles ta oli osaline kuna EÜSi ennesõjaaegne viimane esimees oli Karl Aun, kelle isa peitis lipu oma Lääne-Mardi talu korstnajala alla ja hiljem oli selle saladuse usaldanud sugulasele, Jüri isale. 26. detsembril 1991 nägi lipp jälle päevavalgust.

Kohtumise lõpuosa jutt kuulus golfile, mille arendamine on olnud paaril viimasel aastakümnel Jüri Korgi üks põhitegevusi tema ettevõtmisel ja saatuse tahtel põhiliselt tema talumaadele rajatud Otepää Golfikeskuses. See teema tekitas ka kuulajates elavat huvi ja loomulikult saadi oma küsimustele ammendavad vastused. Muuhulgas saadi teada, et Jüri on ka ise üsna kirglik golfimängija ja jõudnud tutvuda laias maailmas umbes saja golfiväljakuga, kuid peab oma kodust Otepää väljakut endiselt üheks huvitavamaks.

KORVPALLIJUTUD ANATOLI KRIKUNIGA

Rein Järva

Äsja lõppenud korvpalli EM võistluste järellainetusena räägiti korvpallist ka Tallinna osakonna uue hooaja esimesel seltsipäeval 15. septembril. Seda küll korvpalli möödanikust meie külalise Anatoli Krikuni (*pildil jutuhoos*) suu läbi, kuid käsitlemata ei jäänud ka äsjased suurvõistlused.

Meie külaline on päritolult ukrainlane ja ta juured isa kaudu on Vinnitsa lähedalt. Vahetult pärast sõda sattus tollal veel sõjaväelasest

isa Tartusse, kus 24. märtsil 1948. aastal Anatoli sündis. Spordi- ja eriti korvpallilembeses 1950. aastate Tartus jõudis elava loomuga poiss algul Martin Kutmani kergejõustikutrenni, kust sai esimese füüsilise põhja hilisemale sportlikule edule. Peagi leidis ta end Ilmar Kullami korvpalli treeningrühmas EPA Spordikoolis, Tartu 4. Keskkooli õpilasena. See emotsionaalne spordimäng sai elu üheks armastuseks kuni tänaseni.

Piltidel ülalpool on näha Krikuni kuulajaid Raavise klubi saalis

Anatolile sai väga varakult selgeks, et edasi viib vaid suur tahtmine. Ja seda jagus lapsest peale. Sportlik edu tuli väga varakult ja põhiliselt tänu headele füüsilistele võimetele – kiirus, vastupidavus ja hea hüppevõime olid tema trumbid. NSV Liidu noortevõistlustel jäi ta loomulikult silma ja peagi kaasati ta suure impeeriumi mitte ainult noortekoondisse, vaid ka täiskasvanute koondise treeningutesse. Siis oli ta juba uuesti esimese treeneri Kullami käe all Tartu Kalevi meeskonnas. Anatoli tippaastad olid 1966–73, mil erinevatelt tiitlivõistlustelt sai kokku seitse medalit, neist kaalukaim kindlasti olümpiapronks Mexicost. Samavõrra, seitse, jäi kontosse Eesti meistri tiitleid.

Korvpalli juurde jäi TRÜ-st kehakultuurialase hariduse saanud Krikun ka pärast mängijakarjääri lõppu. Aastail 1984–90 oli ta vanemtreeneri ametinimetusega Eesti korvpalli tegevjuht vabariiklikus spordikomitees. 1990. aastal, kui oli suur buum Soome sportima ja tööle minemisel, tuli temalegi kutse Helsingi Kõrgemast Kommertskoolist. Anatoli võttis kutse vastu ja temast sai pikaajaliselt nimetatud kooli kehalise kasvatus juht. Paralleelselt tegi mitmeid aastaid treeneritööd Helsingi TOPO korvpallimeeskonna juures põhiliselt abitreenerina, lühemat aega ka peatreenerina. Kuid suurt väljakutset ta endale treeneri ametis hiljem ei esitanud.

Praeguses pensionäripõlves jagab kahte kodu Tallinna ja Helsingi vahel, sügisest kevadeni põhiliselt lahe põhjakaldal, suvel enamasti Eestis. Elab kaasa ukrainlaste võitlusele agressori vastu ja hoiab sidet sealse lähima sugulase tädipoja Mykolaga. 77-aastase teeneka korvpalliveterani olekust õhkus endiselt energilisust, teotahet ja optimismi.

◀ *Pildil: kohtumise lõpetuseks Rein Järva (vasakul) andmas üle tänuraamatuid Anatoli Krikunile*

UUS NÄITUS SPORDIMUUSEUMIS

Alates 27. septembrist saab Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseumis näha uut ja mõtlemapanevat spordi- ja keskkonnateemalist näitust “Kuumenev finišijoon. Sport muutub keskkonnas”. Näitus heidab kriitilise pilgu spordimaailmale ning kutsub mõtlema, kuidas saaksime sporti teha nii, et see koormaks vähem keskkonda ning oleks võimalikult jätkusuutlik nii inimesele kui loodusele. Lisaks on muuseumile omaselt ka uude näitusesse põimitud interaktiivsed lahendused, kus ka külastaja saab ise käed külge panna, näiteks on võimalik Tamme staadioni maketile energiat sisse pumbata ja tajuda erinevaid spordiga seonduvaid esemeid ja helisid.

IN MEMORIAM

KALEV JAHNSON
9. IX 1936 – 20. VIII 2025

Meie hulgast lahkus 20. augustil pärast pikka ja rasket haigust mitmekülgne spordimees ja -aktivist, Tartu Linna Pensionäride Organisatsiooni Kodukodus aktiivne liige ja selle meesteklubi kauaaegne eestvedaja ning endine

president, Tartu Spordiveteranide Koondise auliige ning selle bowlingusektsiooni asutaja ja 2020. aastast ka Eesti Spordiajaloo Seltsi liige Kalev Jahns (pildil 19.10.2021 on just kätte saanud Eesti Pensionäride Ühenduste Liidu tänumedali).

Kalev sündis ja käis koolis Tartus, õppis Tallinna Ehitustehnikumis (TET) ja hiljem Tallinna Polütehnilises Instituudis ehitusinseneriks. Töötas mitmetel juhtivatel ametikohtadel ehitusorganisatsioonides.

Juba koolipõlves oli mitmekülgne sportipoiss: tegeles nii kergejõustiku, jäähoki, ujumise, jalgpalli, korvpalli kui ka poksiga. Parimaks sportlikuks saavutuseks pidas ta ise 1953. aastal üleliidulistel noorte ehitajate spartakiaadil saavutatud 2. kohta 110 m tõkkejooksus ning poksis kahel korral Tartu koolinoorte meistriks tulekut.

Spordipisik, mis oli tema enda sõnul saadud geenidega suguvõsast, elas Kalevis aktiivset elu kuni tema elupäevade lõpuni. Ta lõi Tartu Spordiveteranide Koondises kaasa nii petangi- kui bowlingusektsioonis, mängis koroonat, lauatennist ja kettagolfi. Aastatel 2009–2014 saavutas ta petangimängus Tartu linna meistrivõistlustel 1 kuldmedali (2009. aastal segatrios koos abikaasa Heidi ning Jüri Ermiga) ning 4 pronksmedalit (segatrio koosseisus 2011 ja 2014, segaduppelis 2010 ja üksikmängus 2014).

Kalev oli alati sõbralik, heatujuline ja igati positiivse ellusuhtumisega. Tema korraldusvõime, soe huumorimeel ja seltskondlikkus tõid tema ümbere alati palju sõpru ja seltsikaaslast. Aastatel 2008 kuni 2018 juhtis Kalev Jahns presidendina Kodukotuse seniormeeste klubi tööd. Tema juhtimisel klubi liikmete arv mitmekordistus, huviringide arv tõusis üle kümne. Ta aitas kaasa seniormeeste klubide võrgustiku loomisele kogu Eestis. Oli algatajate hulgas klubide kokkutulekute korraldamisel üle Eesti.

Hoolimata raskest ja pikaagest haigusest ja järjest halvenevast tervisest jäi Kalev kuni viimaste elupäevadeni truuks spordile, osaledes jätkuvalt ja visalt bowlingutreeningutel ja -võistlustel. Tema tugevat tahet ja elujõudu tunnustati 2024. aastal Tartu SVK eriauhinnaga „Visa hing“. Kalev Jahns pälvis korduvalt

ka eakate seltsielu edendamise eest Tartu Linnavalitsuse tunnustuse aukirjade näol.

Jääme ikka meenutama Kalev Jahnsoni lõppematut energiat, nakatavat head tuju ja tegevustahet ning päevi, mida oleme saanud sisustada koos temaga.

Seltsikaaslaste nimel Heikki Ots

HILLAR-HEITI KARM
20. XII 1939 – 25. VIII 2025

Eesti Spordiajaloo Seltsi juhatuse endine liige Hillar Karm (*pildil sõna sekka ütlemas seltsiõhtul 17.02.2020*) lahkus jäädavalt 25. augustil 2025, olles 85-aastane. Seltsi rahvas jääb Hillarit mäletama alati rõõmsameelse ja sõbraliku kaaslasena, kellele läks väga korda Eesti spordielu. Ta oli olnud ka Tallinna Spordiveteranide Koondise juhatuse liige.

Hillar oli Tartu Treffneri poiss, mis pani tugeva aluse spordihuvile. Oma akadeemilisel erialal töötas Hillar õige napilt. Kui ta 1964. aastal lõpetas Tartu Ülikooli majandusteaduskonna, siis kuni 1970. aastani töötas ta Tartu Aparaatitehases finantsisti ja pearaamatupidajana.

Seejärel alustas Hillar sootuks teist tööd – ligi 20 aastaks asus ta tootma teleuudiseid, töötades ETV Aktuaalse Kaamera Tartu ja Lõuna-Eesti korrespondendina. Seejärel rakendas ta oma soome keele oskust mitmel erineval töökohal.

Veel enne Eesti taasiseseisvumist sai Hillar asuda teostama oma suurt huvi soome keele vastu ning alates 1989. aastast õppis ta ise Soomes ja õige pea oli eestlastele suunatud ettevõtluskursustel soome-eesti-soome tõlgiks. Soomes jätkus ka tuttav ajakirjandustöö. Koos Hannu Karpoga valmis Hillaril saade Eesti soomepoistest pealkirjaga „25 + 5“, mille esmanäitamine toimus Soome TV-s 6. detsembril 1990, Soome iseseisvuspäeval. See sai suure vastukaja ja soomepoistele koguti ligi kaks miljonit Soome marka. Kas üllatuse või loogilise jätkuna, kuid kui lisandus ka poliitiline otsus, siis sai öelda, et tänu Hillar Karmi saatele ja publiku annetustest kuulnud endisele Soome kaitseminister Veikko Pihlajamäkile hakkas Soome riik Eesti soomepoistele sõjaväepensioni maksma.

Soome keele ja Soomega seotus saatis Hillarit alati. Hiljem oli ta soome keele õpetaja Tartu ja Valga Kutsehariduskeskustes ning veel 80-aastaseltki Tallinnas Pirita ja Nõmme linnaosade keeleringides.

Teine Hillari kirg oli sport, juba alates koolipoisist. Iseäranis suur huvi oli Hillaril võrkpalli vastu, milles ta kuulus ka Eesti noortekoondisesse ja ülikoolis õppides ülikooli võistkonda. Aastaid tegutses ta võrkpallikohtunikuna. Treeneriks Hillar kunagi ei õppinud ja ennast ka ei nimetanud, kuigi ta oli võrkpalli õppejõud nii Tartu Ülikoolis kui ka Kaitseväe Ühendatud Kõrgemas Õppeasutuses. Võrkpalli kõrval paelusid teda ka korvpall, jalgpall ja kergejõustik.

Hillarit jäid leinama kolm last, kaks poega ja tütar. Koos kõigi lähedaste ja sõpradega jäävad Hillarit mäletama helge ja ereda inimesena ka kaaslased Eesti Spordiajaloo Seltsist.

Seltsikaaslaste nimel Henno Linn

LOE TÄHELEPANELIKULT!

ESAS täiskogu otsusel on **2024. aastast liikmemaks 15 eurot (pensionäridel 10 eurot)**. Endiselt on liikmemaksust vabastatud 85-aastased ja vanemad. Liikmemaksu vabastus kehtib ka auliikmetele. Loomulikult liikmemaksust vabastatutel jt **pole keelatud seltsi oma panusega toetada**. Seltsi sisseastumismaks on **5 eurot**.

Tore on tõdeda, et enamusele seltsi liikmetest pole olnud vajadust meelde tuletada, et liikme üks vähestest kohustest on õigeaegselt, st esimese kvartali või vähemalt poolaasta jooksul liikmemaks tasuda. Kahjuks siiski on paarkümmend seltsikaaslast, kes seda on siiani unustanud teha. Mõned on ka need, kelle võlgnevus ulatub aasta-paari taha. Paraku neidki, kes pole märganud, et eelmisest aastast muutus liikmemaksu määr. Kuid õnneks annab neid vigu ju kohe parandada, et võiks jõuluvana ette astuda ilma vitsahirmuta.

Liikmemaksu (ja toetusi) on võimalik üle kanda Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. EE951010152001602002 SEB pangas või tuua/saata seltsi esimehele Enn Mainla (Rüütli 15, Tartu 51007, tel 56497632, E-mail: enn.mainla@gmail.com) või Tallinna osakonna liikmetel oma osakonnas Viive Reesarele (tel 59196767).

□ □ □ □ □ □ □

Täname Eesti Kultuurkapitali seltsi tegevuse toetamise eest!

□ □ □ □ □

Kasutatud ESAS ja ESOM kodulehtedel ilmunud materjale

Fotod: Peep Kruusmaa, Enn Mainla, Peep Põldvee, Jaan Roomets, Jaan Vehlmann

□ □ □

**Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr 115
koostas ja toimetas Enn Mainla**